



האדמו"ר מהאלמין  
רבי שלום יהודה גרא שליט"א  
חיבר למעלה מאלף ספרים על כל מקצועות התורה



אור הזוהר 250 \* אלול תשע"ג



מפעל הזוהר העולמי טל: 0527651911

הקדמה

הדברים המה כה פשוטים ומובנים עד שכמעט אין הצורך כלל לכותבם ולפרסמם, הבלבולים המה כה רבים וחזקים עד שכמעט אין באפשר לבררם ולבטלם. מה שה' ברור ומוחש ליהודי שומר תורה בדור שלפנינו, נעשה כהיום לדבר זה וחדש שאין לשומעו ולקבלו, כי המקורות שמהם שאבו הדעות וההרגשות נשתנו ונתחלפו, וגם התוצאות נערכות לפי המקורות החדשות הללו. דברי תורה וספרים הקדושים שהיו המזון היחידי לנפש מישראל, נעזבו ונעמדו למרחוק ותחתיהם באו מנהיגי קהילות חסידים וליטאים, עיתונים הדתית ולבליהם הממלאים את העולם בדבריהם, המעמידים ומציירים את התמונות ומסיקים את המסקנות לפי רצונם והגיונם.

גודל הנסיון והירידה של אחרית הימים הללו, קוצר הדעת וקטנות הנפשות של דור האחרון הזה, מונעים מלהתמודד נגד תוקף המינות של הראשונים ומורי דרך ואפיקורסות חלוטה וחצופה ובטוחה בעצמה עד למאד. באמצעות דיעות כוזבות המופצות מדי יום ביומו בעיתונים נולד המצב האיום שאנו נמצאים בו, כי רבו המכשירים והמסלפים רבו הבלבולים והמבלבלים, יצרו פירושים וגם יצרו פתגמים, יצרו השיגים ויצרו ניסים, של אדמור"ם ומנהיגים, יסודות של שקר ובנינים של שוא ותרמית ממלאים חללו של עולם עד שאי אפשר מבלי לפגוע אותם על כל צעד ושעל הפכו עולם ומלואו, אסון וחורבן נהפכו לישועה, כפירה ואפיקורסות נהפכו לאמונה, יהודים חרדים שזה לפני זמן קצר האמינו בתורת משה, כעת מביטים עלי עם כל כך התפעלות ועוקרים יסודי הדת.

התפתחות הל הערמומיות הלשונית בזמן הזה עם כל מין שיחה נאה שלהם, לעורר רגש לבבי אנושי בשריי ולדון עם שטחיות זו על כל הדברים העומדים ברומו של עולם, הביא אסון נורא לנפשות ישראל. אין לך דבר שלא יפוטטו בו ושיעמדו מחוץ לרשותם של המנהיגים ולבלבולים הללו, ובהשתמשם עם ההתחכמות של מין אנושי בעת ההוא, מהירות הדפוס וההפצה ובאמצעים הכספיים העומדים לרשותם, הרי אפשר להם לשלוט כמעט שליטה גמורה על כל הלבבות ועל כל הדיעות בבת אחת. קטנות הנפשו וריקנות הלב הסירו הרגש והרצון של התקוממות נגד דיעות הללו המופצות, אדרבה מוכנים בני דורנו לקבלם ולהביט עליהם כעל דברים של תורה. דברים גדולים ועיקריים נתפרשו בפירושים של דעה אנושיות מגושמת עולמיית, ענינים קדושים וגבוהים נתרוקנו ר"ל מכל זיק של קדושה ונתבאר באותן הביאורים, המצדיקים את כל המהפכה הכוללת בתוכה הכללים עם הפרטים יחד. דברי תורה ומאמרי חז"ל נחתכו ונסתדרו עם סילוף

רבנים דורשים להתפלל מנחה

באסיפה של רבנים וראשי ישיבות בוויילנא, דנו בדרכים כיצד להבטיח את המשך קיומם של הישיבות בליטא. האסיפה נתארכה עד מאוחר כשהשמש עמדה לשקוע.

אחדים מהרבנים הנוכחים, העירו למנהיגי האסיפה שהגיע הזמן להתפלל מנחה.

ה'חפץ חיים' עמד על כך שהאסיפה תימשך כרגיל, והוסיף: "מנחה הם רוצים להתפלל! אנו יושבים ודנים בכובד ראש שלא תכבה גלחת כבוד שמים והם רוצים להתפלל מנחה".

לבסוף עשו הפסקה והתפללו מנחה. לאחר התפלה העיר ר' חיים עוזר גראדזענסקי זצ"ל, ששני הצדדים צודקים. הדין הוא ש"עוסק במצוה פטור מן המצוה", כשאחד עוסק במצוה אחת הוא פטור בזמן זה לקיים מצוה אחרת. ה'חפץ חיים' אכן ה' פטור מלהתפלל מנחה כי הוא ה' עוסק ובכל עצמותו במצוה לקיים את לימוד התורה בישראל. אולם אצל אלו שדרשו להתפלל מנחה, כנראה שלא עוסקים במצוה באותה מדה של ה'חפץ חיים'.

הם היו חיים להתפלל מנחה...

נושאים את המכונית על הידים

בעת שה'חפץ חיים' הגיע לגרודנע לאסיפה של 'ועד הישיבות', הגיעו קהל של אלפים לתחנת הרכבת לקבל את פניו. המשטרה ניסתה להשליט סדר, ואעפ"כ נשאו על הידים את המכונית שבו התיישב ה'חפץ חיים' לנסוע העירה.

הוא שאל את כותב שורות אלו, בשביל מה התאסף כאן קהל גדול כזה? וכשעניתני לו שבאו לקבל את פניו, הוא שאל בתמיהה: במה שונה הנני מכל אנשים אשר על פני האדמה? האם יש לי קרניים על הראש? ובכלל מה יש לבוא לראות בן אדם? זהו כבוד? זהו בזיון! ובגלל שנוסעים בגלל כבוד התורה, מותר גם להתבזות. והזכיר אז את המדרש, שהנביא יחזקאל נקרא "בן בזוי", בגלל שהתבזה לכבודו של הקב"ה וכבוד התורה.

וכך לימד את תלמידיו, לברוח מן הכבוד כמו שבורחים מן האש. "מאד מאד הוא שפל רוח" ציוונו חכמינו. לא רק פעם אחת "מאד" אלא פעמיים, להראות כי הסכנה של גאווה וכבוד גדול מאד, אפשר "לאכול" את מעט הכבוד בעולם הזה ולהישאר עני ואביון נצחי לעתיד לבוא.

ב' השוכב עם גוי, ג' הגורם להמית עובר במעי אשה כדמפרש ואזיל, וגרמין דדיורי' דקדושה בריך הוא לא הוי בעלמא וגורמים שדירתו של הקב"ה לא תהי' בעולם, לפי שעל ידי אלו העונות השכינה מסתלקת מן העולם, ובני נשא צווחין ולא אשתמע קליהו ובני אדם אפילו אותם שלא חטאו צועקים בתפלה מצרות סילוק השפע ואין קול תפלתם נשמע למעלה כי שערי תפלה ננעלים ע"י אלו העונות, ואלין אינון אלו הם השלשה עונות, הראשון הוא מאן דשכיב בנדה מי ששוכב עם אשה נדה, בגין דלית מסאבו תקיף בעלמא בר מסאבו נדה כי אין טומאה חזקה בעולם כטומאת הנדה, ומפרש מסאבו נדה קיא מכל מסאבו דעלמא טומאת הנדה היא קשה מכל טומאות שבעולם, כי אסתאב איהו וכל דמתקרבינ בהדי' יסתאבון עמ'י נטמא השוכב עם הנדה וכל המתקרבים אליו ונוגעים בו נטמאים עמו, לכן בכל אתר דאזלין אתדחייא שכינתא מן קמייהו בכל מקום שהולכים נדחית השכינה מפניהם, ולא עוד אלא דגרים מרעין בישין על גרמי' ועל ההוא זרעא דיוליד ולא עוד אלא שגורם חלאים רעים על עצמו ועל אותו הזרע שיוליד מן הנדה, דכיון דיקרב בר נש לגבי נדה כי כיון שהאדם יקרב אל הנדה, ההוא מסאבו דליג עלוי וישתאר בכל שייפין דילי' אותה הטומאה דולגת עליו ותשאר בכל אברים שלו, זרעא דיוליד בההוא שעתא משכין עלוי רוח מסאבו וכל יומי יהא במסאבו זרע שיוליד באותה שעה ממשיכים עליו רוח הטומאה וכל ימיו יהיה בטומאה, דהא בנינא ויסודא דילי' איהו במסאבו רב ותקיף מכל מסאבא דעלמא כי הבנין והיסוד שלו הוא בטומאה גדולה וחזקה מכל טומאות שבעולם, דמיד דקריב בר נש לגבי נדה ההוא מסאבו דליג עלוי כי מיד שאדם קרב אל הנדה אותה הטומאה דולגת עליו דכתיב ותהי נדתה עליו פי' שהטומאה דולגת עליו.

כי בנדה מושרשים כל החיצונים ומקבלים ממנה שפע הטמא שמרי דין החזק העליון, והבא עליו נעשה משפיע לכל החיצונים, והרי הטומאה מושרשת בו כיון שכולם יונקים ממנו, ומערבב זרע קודש ואות ברית קודש בקליפה ההיא, אבל שאר טומאות אפילו טומאת המת אינה דומה בהשפעה לחיצונים כנדה, והטעם כי גוף המת הי' כלי קודש להנשמה ועתה שנתרוקן מהנשמה באים שם אבי אבות הטומאות לינק מהקדושה הנשארת בנוף, אבל נדה היא ממש הטומאה הדומה אל האשה הטמאה, ואל' מתקרבים החיצונים לקבל השפע הטמא.

עון השני שבשבילו דחית השכינה מן העולם, מאן דשכיב בבת אל נכר מי ששוכב בבת אל נכר דהיינו עם גויה, דאעיל ברית קודש ואת קיימא ברשו אחרא שמכניס ברית קודש ואות הברית ברשות הסטרא אחרא, דכתיב כי חילל יהודה קודש ה', אשר אהב ובעל בת אל נכר, הנה שמו יעיד על מעשהו שמכניס ברית קודש באל נכר ממש ומטמא מקום הקודש, ואותה הנשמה היוצאת משם היא בתה של עבודה זרה ממש, וגורם אחיות ויניקת החיצונים מיסוד הקדוש, והם שמחים בעבירה זו, ותנינן ליה קנאה קמי קב"ה בר קנאה דברית קדישא ולמדנו שאין קנאה לפני הקב"ה כמו קנאת ברית קודש, דאיהו קיימא דשמא קדישא כי הברית שהוא היסוד הוא הקיום של ז"א שהוא סוד שם הקדוש הוי"ה, ורזא דמהימנותא וגם היסוד הוא גורם קיום המלכות שהיא סוד האמונה.

רישי עמא דידעו ולא מחו בידייהו אתענשו בקדמיתא – ראשי העם שידעו ולא מחו בידם הם נענשו תחילה. דכתיב קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' – פי' שיתלו את ראשי העם על אשר לא מחו בידי עוברי העבירה. נגד השמש – פי' בגלוי מפני שהסתירו פניהם מלמחות

מה כתוב כשהיו ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב, מיד ויחר אף ה' בישראל, רישי עמא דידעו ולא מחו בידייהו אתענשו

בדחני וגם זדוני, הפכו דברי אלקים חיים וערבו בהם הגיונות זרים, בכדי למנוע איזה ניגוד להבלבולים שבהם מכשירים את ההסרה וההתכחשות בה' אלקי ישראל.

נוסף על זה הוא ענין טהרת המשפחה וכשרות המקוואות ושאר יסודי הדת, אף שזה נוגע בשרשי השרשים של עם ישראל יגעו להראות שזאת רק ענין עולמי ודברים של רשות, בלתי נוגע כלל אל תורה ואמונה ויסודי הדת. כבר נקבע הדבר שבענין טהרת המשפחה והמסתעף ממנה הרי כולם מתפרנסים מן המנהיגים הדתיים והבלברים, המקור הזה הוא האחד המנהיג ומדריך את דעת הציבור כולו, את ההמון ורבניהם, את הצעירים ומלמדיהם, ואת החסידים ואדמו"ריהם, עד שכל אחינו בני ישראל מובנים אל השממה הנכללת בה.

מנהיגי הערב רב הלוקחת את כוחה מן עצם הרע בתכלית, נתחזקה בהשפעתה עוד יותר בשעה שלקחה לבוש ממשי בעובדות קיימות לפי שעה, תנאי החיים היום יומיים נכרכים עם העובדות הללו וגם עם הדיעות המשוזרות בתוכם. מאידך גיסא ההתנגדות מול הזרם העצום הזה שכל העולם נלקח עמו, נתמעט ונחלש עם הגברת הצד שכנגד, גם ובעיקר מחמת החסרון של הגדולה בישראל המעמדת אנשים גדולים עם השראה של קדושה עליונה, שדבריהם יחזיקו הכח להשפיע השפעה ממעל שאינה יודעת גבול ואינה מתפעלת מאחיזת עינים השולט על אנשים פשוטים ורגילים. בזמן האחרון הכל יורד ומתכסה בתוך מי המבול ובלתי ניכר שישנה עוד ענין של קדושת וטהרת בת ישראל, ומעולם לא הי' עוד מצב במידה זו ובתנאים כהללו, האמת היורד מטה מטה נגד הטומאה העולה מעלה מעלה, האוחזים באמת הפשוט כל כך מתמעטים והנהיגים אחרי הכפירה כל כך מתרבים, השקר הכה מוחלט נגד האמת הכה ברור.

בעת ההיא החוב לדבר מה שאפשר לדבר ולברר מה שאפשר לברר בענין הזה, לברר את הצרה והחשיכה ואת מעשיהם של מנהיגי הערב רב שהשתלטו בחוזק גדול על עם ישראל. החוב לברר את מעשיהם של כל העוזרים להם ומפשטים את השפעתם, להציג את ההכשרים והבלבולים ביחד עם המכשירים והמבלבלים באותו הלבוש הנכון עבורם, ולמדדם באותה המידה ההולמת את מידתם, עד שיהיו נראים ומובלטים כמו שהם.

החוב לברר ולדבר הדברים הפשוטים הנראים כעת לכל כך רחוקים ומנוגדים, להציג האמת של תורה וקדושת וטהרת ישראל הירושה לנו מימות עולם ושתתקיים בכל דור ודור. החוב לפרש הדברים מן אותו המקור של אמת ואמונה המחבק זרועות עולם והנובע מן עצם קדושת ישראל הנצחית, לדבר ללא פחד וללא חת ללא נתינת מקום לשום ספק ולכל תרי אנפי. הלחץ לוחץ לפרש את הענין עם אותן המלים שאפר לקבצם לצורך זה, הדלים והחסרים להקיף הדברים בעומק עומקם, החלושים ונטולי כח להשפיע איזה השפעה הנדרשת בכדי לשנות המצב באיזה שינוי ניכר, או לראות איזה פרי שיצמח מן העבודה הקשה הזאת המפרכת הגוף והנפש יחד. החוב קדוש על פי הזוה"ק וש"ס ופוסקים לדבר ולהשמיע אפילו למעטים, לאחדים, או שלא ישמע אפילו האחד כלל, יהיו הדברים הפשוטים והברורים מוכנים לפני מי שירצה ליטלם באיזה פעם, תהי' זאת לעד בבני ישראל, יהיו נא אמרינו לרצון לפני אדון כל.

בזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא – בזכות זה יצאו ישראל מן הגלות (זוה"ק שמות דף ג' ע"ב)

זה לשון הזוה"ק (עם ביאור מתוך מדבש) שמות (דף ג' עמוד ב):

ועתה מפרש מעלתן של ישראל בגלות במצרים הגם שהיו בצער תחת סבלות מצרים, ואמר תלתא אינון דדחיין שכינתא מעלמא שלשה עונות הם הדוחים את השכינה שלא תשרה בעולם, א' השוכב עם נדה,

מצות פריעה, ואח"כ בהתנדב עם שעל ידי דבורה התנדבו העם לקיים מצות פריעה, ברכו ה' מיד ברכו את ה' על הישועה שעשה להם.

עון השלישי שבשבילו נדחית השכינה מן העולם, מאן דקטיל בנוי מי שהורג את בניו, דהיינו ההוא עובדא דמתעברא אתת' וגרים לקטלא ל' במעהא אותו העובר שנתעברה אשתו גורם להרוג אותו במעי', על ידי שנותן לה משקה הגורם שתפיל את העובר כדי שלא תכחיש יפי', דסתיר בניינא דקב"ה ואומנותא דיל' סוותר את בניינו של הקב"ה היינו שהורג את העובר שבנה הקב"ה במעי האשה באומנות יתירה, (מכחז"ל ברכות דף י' ע"א, שהקב"ה צר צורה בתוך צורה ומטיל בה רוח ונשמה קרבים ובני מעים, והיינו דאמרה אין צור כאלהינו' פי' אין צייר כאלהינו'), ואמר כי אית מאן דקטיל בר נש יש מי שהורג אדם אחר, והאי קטיל בנוי וזה הורג בניו ממש, תלתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל למסבל שלשה רעות עשה שכל העולם אינו יכול לסובלן כדמפרש להלן, ועל דא עלמא מתמוגגא זעיר ולא ידע ועל כן העולם מתמוטט מעט מעט ואינו ידוע למה מתמוטט, וקב"ה אסתלק מעלמא והקב"ה מסתלק מן העולם, וחורבא וכפנא ומותנא אתיין על עלמא וחורב ורעב ומגפה באים לעולם, ואלין אינון ואלו הם השלשה רעות שעושה מי שגורם להמית את העובר במעי האשה, א' קטיל בנוי הורג את בניו, ב' סתיר בניינא דמלכא סותר את בנינו של המלך ב"ה, ג' דחיא שכינתא דאזלא ומשטטא בעלמא ולא אשכחתי נייחא דוחה את השכינה ממקומה שהולכת ומשוטטת בעולם ואינה מוצאת מקום מנוחה, ועל אלין רוחא דקדושה בכי' ועל אלו רוח הקודש שהוא השכינה בוכה, ועלמא אתדן בכל הני דינין והעולם נידון בכל אלו הדינים, ווי לההוא בר נש אוי לו לזה האדם, ווי לי' טב לי' דלא יתברי בעלמא אוי לו מוטב לו שלא הי' נברא העולם.

**זכאין** אינון ישראל דאף על גב דהוּו בגלותא דמצרים אסתמרו מכל הני תלתא – אשריהם ישראל שאף על פי שהיו בגלות מצרים נשמרו מכל אלו השלשה עונות, ובזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא – ובזכות זה יצאו ישראל מן הגלות

**ועתה** מסיק תכלית דבריו בזה המאמר ואמר זכאין אינון ישראל דאף על גב דהוּו בגלותא דמצרים אסתמרו מכל הני תלתא אשריהם ישראל שאף על פי שהיו בגלות מצרים נשמרו מכל אלו השלשה עונות, מנדה ומבת אל נכר ומקטול זרעא מלבא על נדה, ומלבא על גוי', ומלהרוג את העובר במעי האשה, ואשתדלו בפרהסיא בפר' ורבי' והשתדלו בפרהסיא במצות פרי' ורבי', ר"ל בלי שום פחד עשו פעולות להוליד בנים רבים, דאף על גב דגזרה אתגזרת שאף על פי שנגזרה גזרה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו עכ"ז לא אשתכח ביניהון מאן דקטיל עוברא במעהא דאתתא לא הי' נמצא ביניהם מי שהרג עובר במעי האשה, כל שכן לבתר כל שכן שלא הרגו ילד אחר שנוולד ובזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא ובזכות זה יצאו ישראל מן הגלות.

**ואמר** מנין שנשמרו ישראל מנדה, דתני רבי חייה, מאי דכתיב ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצובאות, מפני מה זכו נשין להאי מפני מה זכו הנשים לזה שיעשו את הכיור ואת כנו ממראות שלהם, בגין דאסתמרו גרמיהו בגלותא דמצרים לפי ששמרו את עצמן בגלות מצרים מאיסור נדה, ולבתר (ה') דאתדכיין הוּו אתיין מתקשטן ומסתכלן במראה בבעליהון ואחר שנטהרו מנדתן היו באות מקושטות ומסתכלות במראה יחד עם בעליהן, ומעוררין לון בפר' ורבי' ובזה היו מעוררות אותם לפר' ורבי'.

**וראי'** לדבר שבני ישראל היו נזהרים מבת אל נכר, דכתיב יצאו כל צבאות ה' וגו' ואם היו בניהם מנכריות לא היו נקראים צבאות ה', וכתוב שבטי י-ה עדות לישראל השם י"ה הוא עדות לישראל ודאי שהבנים הם בניהם וכולם הם שבטי י"ה, וכתוב ואלה שמות בני ישראל הרי שכולם היו מבני ישראל ולא מבני מצרים, ועוד כתוב

בקדמיתא ראשי העם שידעו ולא מחו בידם הם נענשו תחילה דכתיב קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' פי' שיתלו את ראשי העם על אשר לא מחו בידי עוברי העבירה, נגד השמש פי' בגלוי מפני שהסתירו פניהם מלמחות. וטעם הדבר כי הראשים שבידם למחות הם כמו הגבורים העומדים בפרץ והם קרובים אל ה', ובהכשלם ראוי שבהם יהי' העונש תחילה משום וסביביו נשערה מאד, כי בהם יפגוש הדין תחילה בחוזק, ואח"כ מרפה מעט מעט ופוגש ברחוקים, ומטעם זה עונש הקרובים ראשון וקשה.

**רבי אבא פליג** ואמר, מאי נגד השמש, מה סודו, ואמר נגד הברית דאקרי שמש בשביל פגם הברית הנקרא שמש, ועלי' אתמר ועל זה נאמר כי שמש ומגן ה' אלהי"ם, שמש ומגן, דא ברית קדישא זהו ברית הקודש הנקרא שמש ונקרא מגן, ופי' הפסוק כי שמש ומגן היינו היסוד, המיוחד את ה' שהוא הת"ת עם אלהי"ם שהוא המלכות, ומפרש מה שמש זרח ואנהיר על עלמא כמו שהשמש זורח ומאיר על כל העולם, אוף הכי ברית קדישא זרח ואנהיר גופא דבר נש אף ברית קודש זורח ומאיר גופו של אדם, כי ע"י שמירת הברית הוא נכנס לקודש ונשמתו מאירה בו, ונקרא הברית מגן, מה מגן איהו לאגנא עליה דבר נש כמו שהמגן הוא להגן על האדם, אוף הכי ברית קדישא מגן עלי' דבר נש אף הברית קודש מגן על האדם, ומאן דנטיר לי' לית נזקא בעלמא דיכיל למקרב בהד' ומי ששומר אותו אין שום היזק בעולם יכול להתקרב אליו, ובנסיון הוא כי מי ששומר בריתו ופוגע בחי' רעה אינה שולטת בו, ודא הוא וזהו מש"כ והוקע אותם לה' נגד השמש פי' על עון הברית הנקרא שמש.

**ואמר** עוד רישי עמא יתפסון בכל דרא ודרא בחובא דא ראשי העם נתפסים בכל דור ודור בעון פגם ברית קודש, אי ידעין ולא מקנאין לי' אם יודעים ולא מקנאים עליו, בגין דחובא דא עליהו לקנאה לי' לקב"ה בהאי ברית לפי שעון זה עליהם מוטל לקנאות אותו להקב"ה בשביל פגם הברית.

**ואמר** עוד כי מאן דאעיל קדושה דא ברשותא אחרא מי שמכניס קדושה זו ברשות אחרת דהיינו שבא על גוי', עלי' כתיב לא יהי' לך אלהים אחרים על פני, לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי ה' אלהי"ך אל קנא, וכלא קנאה חדא והכל הוא קנאה אחת הן העבודה ע"ז הן הבא על גוי', כי כשכורע על הגוי' הוא ממש כאילו משתחוה לעבודה זרה, ועל דא אתדחייא שכינתא מקמי' ועל כן נדחית השכינה מלפניו, מאן דמשקר בברית קדישא דחתים בבשרי' דבר נש מי שמשקר בברית קודש החתום בבשרו של אדם, על ידי שהוא מכניס בגוי' והוא היפך כונת מצות הברית שהוא להבדילו מגויי הארץ, והוא הכחיש עדותו וערבו בגוי' ממש, כאילו משקר בשמא דקב"ה כאילו משקר בשמו של הקב"ה שמחליף אלהותו בעבודה זרה, מאן דמשקר חותמא דמלכא כי מי שמשקר בחותם המלך, דהיינו שמשקר באות ברית החתום בבשרו, משקר בי' במלכא כאילו משקר במלך עצמו, לית לי' חולקא באלהא דישאל אין לוחלק באלה"י ישראל, לפי שפרק מעליו כל אלהותו, אי לא בחילא דתיובתא תדיר אם לא בכח תשובה תמידית, כי אם ירצה לחזור ליכנס באלהותו יתברך צריך תשובה גדולה לחזור וליכנס אל הקודש.

**רבי יוסי פתח** להביא ראי' שצריכים לקנאות על הברית, ואמר מש"כ וישכחו את ה' אלהיה"ם וגו' ומקשה מאי וישכחו ומפרש דדחו מנייהו ברית קיימא קדישא שדחו מהם אות ברית קודש, והיינו דהוּו גזרין ולא פרעין שהיו מלים ולא היו פורעים, ועי"ז נסתלקה מהם השכינה עד שנקראים שוכחי ועוזבי ה', לכן צריכים לקנאות לה' בשביל פגם הברית, עד דאתת דבורה ונדיבת בהאי לכל ישראל עד שבאה דבורה הנביאה והכריחה לכל ישראל שינדבו עצמם לקיים מצות פריעה, כמה דכתיב בפרוע פרעות בישראל כשבטלו ישראל

לא מחו בידי עוברי העבירה. נגד השמש – פי' בגלוי מפני שהסתירו פניהם מלמחות

מה כתוב כשהיו ישראל בשמים ויחל העם לזנות אל נבות מואב, מיד ויחר אף ה' בישראל, רישי עמא דידעו ולא מחו בידיהו אתענשו בקדמיתא ראשי העם שידעו ולא מחו בידם הם נענשו תחילה דכתיב קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' פי' שיתלו את ראשי העם על אשר לא מחו בידי עוברי העבירה, נגד השמש פי' בגלוי מפני שהסתירו פניהם מלמחות. וטעם הדבר כי הראשים שבידם למחות הם כמו הגבורים העומדים בפרץ והם קרובים אל ה', ובהכשלים ראוי שבהם יהי' העונש תחילה משום וסביביו נשערה מאד, כי בהם יפגוש הדין תחילה בחוזקו, ואח"כ מרפה מעט מעט ופוגש ברחוקים, ומטעם זה עונש הקרובים ראשון וקשה.

**רבי אבא פליג** ואמר, מאי נגד השמש, מה סודו, ואמר נגד הברית דאקרי שמש בשביל פגם הברית הנקרא שמש, ועלי' אתמר ועל זה נאמר כי שמש ומגן ה' אלהי"ם, שמש ומגן, דא ברית קדישא זהו ברית הקודש הנקרא שמש ונקרא מגן, ופי' הפסוק כי שמש ומגן היינו היסוד, המיוחד את ה' שהוא הת"ת עם אלהי"ם שהוא המלכות, ומפרש מה שמש זרח ואנהיר על עלמא כמו שהשמש זורח ומאיר על כל העולם, אוף הכי ברית קדישא זרח ואנהיר גופא דבר נש אף ברית קודש זורח ומאיר גופו של אדם, כי ע"י שמירת הברית הוא נכנס לקודש ונשמתו מאירה בו, ונקרא הברית מגן, מה מגן איהו לאגנא עליה דבר נש כמו שהמגן הוא להגן על האדם, אוף הכי ברית קדישא מגן עלי' דבר נש אף הברית קודש מגן על האדם, ומאן דנטיר לי' לית נזקא בעלמא דיכיל למקרב בהדל' ומי ששומר אותו אין שום היזק בעולם יכול להתקרב אליו, ובנסיון הוא כי מי ששומר בריתו ופוגע בחי' רעה אינה שולטת בו, ודא הוא וזהו מש"כ והוקע אותם לה' נגד השמש פי' על עון הברית הנקרא שמש.

**ואמר** עוד רישי עמא יתפסון בכל דרא ודרא בחובא דא ראשי העם נתפסים בכל דור ודור בעון פגם ברית קודש, אי ידעין ולא מקנאין לי' אם יודעים ולא מקנאים עליו, בגין דחובא דא עלייהו לקנאה לי' לקב"ה בהאי ברית לפי שעון זה עליהם מוטל לקנאות אותו להקב"ה בשביל פגם הברית.

**ואמר** עוד כי מאן דאעיל קדושה דא ברשותא אחרא מי שמכניס קדושה זו ברשות אחרת דהיינו שבא על גוי', עלי' כתיב לא יהי' לך אלהים אחרים על פני, לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי ה' אלהי"ך אל קנא, וכלא קנאה חדא והכל הוא קנאה אחת הן העבודה ע"ז הן הבא על גוי', כי כשכורע על הגוי' הוא ממש כאילו משתחוה לעבודה זרה, ועל דא אתדחייא שכינתא מקמי' ועל כן נדחית השכינה מלפניו, מאן דמשקר בברית קדישא דחתים בבשרי' דבר נש מי שמשקר בברית קודש החתום בבשרו של אדם, על ידי שהוא מכניס בגוי' והוא היפך כונת מצות הברית שהוא להבדילו מגויי הארץ, והוא הכחיש עדותו וערבו בגוי' ממש, כאילו משקר בשמא דקב"ה כאילו משקר בשמו של הקב"ה שמחליף אלהותו בעבודה זרה, מאן דמשקר חותמא דמלכא כי מי שמשקר בחותם המלך, דהיינו שמשקר באות ברית החתום בבשרו, משקר ב' במלכא כאילו משקר במלך עצמו, לית לי' חולקא באלהא דישאל אין לוחלק באלהי' ישראל, לפי שפרק מעליו כל אלהותו, אי לא בחילא דתיובתא תדיר אם לא בכח תשובה תמידית, כי אם ירצה לחזור ליכנס באלהותו יתברך צריך תשובה גדולה לחזור וליכנס אל הקודש.

**רבי יוסי פתח** להביא רא' שצריכים לקנאות על הברית, ואמר מש"כ וישכחו את ה' אלהיה"ם וגו' ומקשה מאי וישכחו ומפרש דדחו מנייהו ברית קיימא קדישא שדחו מהם את ברית קודש, והיינו דהו גזרין ולא פרעין שהיו מלים ולא היו פורעים, ועי"ז נסתלקה מהם

שבטי בני ישראל, דבר אל בני ישראל הרי כולם היו בני ישראל ולא ה' בהם תערובת בנים ממצריות. ואי תימא ואם תאמר והא כתיב, והוא בן איש מצרי הרי מפורש שה' בן מצרי, הא ודאי חד הוה ופרסמו קרא הנה ודאי רק אחד ה' ופרסמו הכתוב דכתיב והוא בן איש מצרי וגו' ואין אחר בן איש מצרי, ושם אמו שלומית בת דברי למטה דן ר"ל ושם אמו שקלקלה גם כן מפרסמת התורה להורות שרק אחת היתה ולא יותר.

**וראי'** לדבר שהשתדלו ישראל במצרים לקיים מצות פרי' ורבי', דכתיב ובני ישראל פרו וישרצו וירבו וגו' ולא מנעו את עצמם מלהוליד בנים אפילו שנגזרה גזרת כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, הרי כי ומכל הני אסתמרו ישראל מכל השלשה עונות מנדה מגוי' ומלהמית עובר במעיי אשה היו גזרה ישראל במצרים, ועל כן בני ישראל עאלו בני ישראל נכנסו למצרים, ובני ישראל נפקו ובני ישראל יצאו ממצרים, הדא הוא דכתיב, ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, ובעת צאתם כתוב, ויסעו בני ישראל מרעמסס סוכתה.

**בזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא – בזכות זה יצאו ישראל מן הגלות**  
(זוה"ק שמות דף ג' ע"ב)

זה לשון הזוה"ק (עם ביאור מתוך מדבש) שמות (דף ג' עמוד ב):

**ועתה** מפרש מעלתן של ישראל בגלות במצרים הגם שהיו בצער תחת סבלות מצרים, ואמר תלתא אינון דדחייין שכינתא מעלמא שלשה עונות הם הדוחים את השכינה שלא תשרה בעולם, א' השוכב עם נדה, ב' השוכב עם גוי', ג' הגורם להמית עובר במעיי אשה כדמפרש ואזיל, וגרמין דדיורי' דקדושה בריך הוא לא הוי בעלמא וגורמים שדירתו של הקב"ה לא תהי' בעולם, לפי שעל ידי אלו העונות השכינה מסתלקת מן העולם, ובני נשא צווחין ולא אשתמע קליהו ובני אדם אפילו אותם שלא חטאו צועקים בתפלה מצרות סילוק השפע ואין קול תפלתם נשמע למעלה כי שערי תפלה ננעלים ע"י אלו העונות, ואלין אינון אלו הם השלשה עונות, הראשון הוא מאן דשכיב בנדה מי ששוכב עם אשה נדה, בגין דלית מסאבו תקיף בעלמא בר מסאבו דנדה כי אין טומאה חזקה בעולם כטומאת הנדה, ומפרש מסאבו דנדה קיא מכל מסאבו דעלמא טומאת הנדה היא קשה מכל טומאות שבעולם, כי אסתאב איהו וכל דמתקרבין בהדל' יסתאבון עמי' נטמא השוכב עם הנדה וכל המתקרבים אליו ונוגעים בו נטמאים עמו, לכן בכל אתר דאזלין אתדחייא שכינתא מן קמייהו בכל מקום שהולכים נדחית השכינה מפניהם, ולא עוד אלא דגרים מרעין בישין על גרמי' ועל ההוא זרעא דיוליד ולא עוד אלא שגורם חלאים רעים על עצמו ועל אותו הזרע שיוליד מן הנדה, דכיון דיקרב בר נש לגבי נדה כי כיון שהאדם יקרב אל הנדה, ההוא מסאבו דליג עלוי וישתאר בכל שייפין דילי' אותה הטומאה דולגת עליו ותשאר בכל אברים שלו, זרעא דיוליד בההוא שעתא משכין עלוי רוח מסאבו וכל יומיו יהא במסאבו זרע שיוליד באותה שעה ממשיכים עליו רוח הטומאה וכל ימיו יהיה בטומאה, דהא בנינא ויסודא דילי' איהו במסאבו רב ותקיף מכל מסאבא דעלמא כי הבנין והיסוד שלו הוא בטומאה גדולה וחזקה מכל טומאות שבעולם, דמיד דקריב בר נש לגבי נדה ההוא מסאבו דליג עלוי כי מיד שאדם קרב אל הנדה אותה הטומאה דולגת עליו דכתיב ותהי נדתה עליו פי' שהטומאה דולגת עליו. קנאה קמי קב"ה בר קנאה דברית קדישא ולמדנו שאין קנאה לפני הקב"ה כמו קנאת ברית קודש, דאיהו קיימא דשמ קדישא כי הברית שהוא היסוד הוא הקיום של ז"א שהוא סוד שם הקדוש הוי"ה, ורזא דמהימנותא וגם היסוד הוא גורם קיום המלכות שהיא סוד האמונה.

**רישי עמא** דידעו ולא מחו בידיהו אתענשו בקדמיתא – ראשי העם שידעו ולא מחו בידם הם נענשו תחילה. דכתיב קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' – פי' שיתלו את ראשי העם על אשר

וראי' לדבר שבני ישראל היו נזהרים מבת אל נכר, דכתיב יצאו כל צבאות ה' וגו' ואם היו בניהם מנכריות לא היו נקראים צבאות ה', וכתוב שבטי י-ה עדות לישראל השם י"ה הוא עדות לישראל ודאי שהבנים הם בניהם וכולם הם שבטי י"ה, וכתוב ואלה שמות בני ישראל הרי שכולם היו מבני ישראל ולא מבני מצרים, ועוד כתוב שבטי בני ישראל, דבר אל בני ישראל הרי כולם היו בני ישראל ולא ה' בהם תערובת בנים ממצריות. ואי תימא ואם תאמר והא כתיב, והוא בן איש מצרי הרי מפורש שה' בן מצרי, הא ודאי חד הוא ופרסמו קרא הנה ודאי רק אחד ה' ופרסמו הכתוב דכתיב והוא בן איש מצרי וגו' ואין אחר בן איש מצרי, ושם אמו שלומית בת דברי למטה דן ר"ל ושם אמו שקלקלה גם כן מפרסמת התורה להורות שרק אחת היתה ולא יותר.

וראי' לדבר שהשתדלו ישראל במצרים לקיים מצות פרי' ורבי', דכתיב ובני ישראל פרו וישרצו וירבו וגו' ולא מנעו את עצמם מלהוליד בנים אפילו שנגזרה גזרת כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, הרי כי ומכל הני אסתמרו ישראל מכל השלשה עונות מנדה מגו' ומלהמית עובר במעי אשה היו נזהרים ישראל במצרים, ועל כן בני ישראל עאלו בני ישראל נכנסו למצרים, ובני ישראל נפקו ובני ישראל יצאו ממצרים, הדא הוא דכתיב, ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, ובעת צאתם כתוב, ויסעו בני ישראל מרעמסס סוכתה. (רמ"ק ומפרשים).

#### ובני ישראל יוצאים ביד רמה

והנה מבוואר בסה"ק דגל מחנה אפרים על הפסוק ובני ישראל יוצאים ביד רמה ותרגומו ובני ישראל נפקין בריש גלי דאיתא בזהר הקדוש נשא דף קכ"ד בספרא דא יפקון מן גלותא כשיתגלה ספר הזוהר הקדוש בדא יפקון מן גלותא. וזה שמרומז בפסוק ובני ישראל יוצאים מן הגלות בריש גלי, ברי"ש ראשי תיבות ר' שמעון בן יוחאי, כשיתגלה ספר הקדוש ספר הזוהר בדא יפקון מן גלותא. ומרומז גם כן כשיתגלה פירוש ופשוט האמת לאמינתו על הזוהר הקדוש אז יפקון מן גלותא, ומרומז רי"ש ראשי תיבות ר' יצחק בן שלמה הוא האריז"ל שזכה לפרש הזוהר הקדוש על דרך האמת כמו שהיא כוונת המחבר הק' רבי שמעון בן יוחאי, בזכות זה יזכו לגאולה שלימה. ומרומז עוד בראשי תיבות ברי"ש רבינו ישראל בעל שם, או ר' ישראל בן זרה הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, כדאיתא באגרת הקודש של הבעש"ט הקדיש הנדפס בספר הקדוש תולדות יעקב יוסף שבעת שה' לו להבעל בעל שם טוב הקדוש עליית נשמה שאל למשיח אימתי אתי מר לגאול אותנו מהגלות, והשיב לו כשיתגלה תורתך ויפוצו מעיינותיך חוצה.

וזה יש לפרש שמרומז בפסוק ובני ישראל יוצאים מן הגלות בריש גלי ברי"ש ראשי תיבות ר' ישראל בעל שם כנ"ל, "גלי" היינו כשיתגלה תורתו של הבעל שם טוב ויפוצו מעיינותיו, אז יפקון מן גלותא. ובזכות רבינו הקדוש הרשב"י, האריז"ל, והבעל שם טוב זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל שיחוס וירחם השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו ויאמר די לצרות ישראל, כי בעונותינו הרבים נתקיים בנו במלוא מובן המלה כי שחה לעפר נפשינו דבקה לארץ בטננו, ובודאי יתקיים בנו גם סוף הפסוק קומה עזרתה לנו ופדינו למען חסדך, בחסדים טובים מגולים במהרה דידן אמנן ואמן.

#### אין ישראל נגאלין אלא בתשובה

בספר אהל רחל (ע"ר) כתב שנתקיים בנו בעו"ה וידל ישראל עד מאד הולכים ודלים באורך הגלות המר הזה, כי ארכו הימים ואין חזון נפרץ, וברבות השנים אנו נמעטים ואין עוד נביא וחזוה ואין לנו לא מנהיג שיגדור גדר ויעמוד בפרץ, כי כולנו כצאן תעינו איש איש לדרכו הרעה, דור תהפוכות שמהפכין הקערה על פי', דורשי האמת

השכינה עד שנקראים שוכחי ועוזבי ה', לכן צריכים לקנאות לה' בשביל פגם הברית, עד דאתת דבורה ונדיבת בהאי לכל ישראל עד שבאה דבורה הנביאה והכריחה לכל ישראל שינדבו עצמם לקיים מצות פריעה, כמה דכתיב בפרוע פרעות בישראל כשבטלו ישראל מצות פריעה, ואח"כ בהתנדב עם שעל ידי דבורה התנדבו העם לקיים מצות פריעה, ברכו ה' מיד ברכו את ה' על הישועה שעשה להם. (רמ"ק ומפרשים).

עון השלישי שבשבילו נדחית השכינה מן העולם, מאן דקטיל בנוי מי שהורג את בנו, דהיינו ההוא עובדא דמתעברא אתת' וגרים לקטלא ל' במערה אותו העובר שנתעברה אשתו גורם להרוג אותו במעי', על ידי שנותן לה משקה הגורם שתפיל את העובר כדי שלא תכחיש יפ', דסתיר בנינא דקב"ה ואומנותא דיל' שסותר את בניינו של הקב"ה היינו שהורג את העובר שבנה הקב"ה במעי האשה באומנות יתירה, (כמחז"ל ברכות דף י' ע"א, שהקב"ה צר צורה בתוך צורה ומטיל בה רוח נשמה קרבים ובני מעים, והיינו דאמרה אין צור כאלהינ'ו פ' אין צייר כאלהינ'ו), ואמר כי אית מאן דקטיל בר נש יש מי שהורג אדם אחר, והאי קטיל בנוי וזה הורג בנוי ממש, תלתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל למסבל שלשה רעות עשה שכל העולם אינו יכול לסובלן כדמפרש להלן, ועל דא עלמא מתמוגגא זעיר ולא ידע ועל כן העולם מתמוטט מעט מעט ואינו ידוע למה מתמוטט, וקב"ה אסתלק מעלמא והקב"ה מסתלק מן העולם, וחרבא וכפנא ומותנא אתיין על עלמא וחרב ורעב ומגפה באים לעולם, ואלין אינון ואלו הם השלשה רעות שעושה מי שגורם להמית את העובר במעי האשה, א' קטיל בנוי הורג את בנו, ב' סתיר בנינא דמלכא סותר את בנינו של המלך ב"ה, ג' דחיא שכינתא דאזלא ומשטטא בעלמא ולא אשכחתי נייחא דוחה את השכינה ממקומה שהולכת ומשוטטת בעולם ואינה מוצאת מקום מנוחה, ועל אלין רוחא דקדושה בכי' ועל אלו רוח הקודש שהוא השכינה בוכה, ועלמא אתדן בכל הני דינין והעולם נידון בכל אלו הדינים, ווי להווא בר נש אוי לו לזה האדם, ווי לי' טב לי' דלא יתברי בעלמא אוי לו מוטב לו שלא ה' נברא העולם.

זכאין אינון ישראל דאף על גב דהוו בגלותא דמצרים אסתמרו מכל הני תלתא – אשריהם ישראל שאף על פי שהיו בגלות מצרים נשמרו מכל אלו השלשה עונות, ובזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא – ובזכות זה יצאו ישראל מן הגלות

ועתה מסיק תכלית דבריו בזה המאמר ואמר זכאין אינון ישראל דאף על גב דהוו בגלותא דמצרים אסתמרו מכל הני תלתא אשריהם ישראל שאף על פי שהיו בגלות מצרים נשמרו מכל אלו השלשה עונות, מנדה ומבת אל נכר ומקטול זרעא מלבא על נדה, ומלבא על גוי', ומלהרוג את העובר במעי האשה, ואשתדלו בפרהסיא בפר' ורבי' והשתדלו בפרהסיא במצות פרי' ורבי', ר"ל בלי שום פחד עשו פעולות להוליד בנים רבים, דאף על גב דגזרה אתגזרת שאף על פי שנגזרה גזרה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו עכ"ז לא אשתכח ביניהון מאן דקטיל עוברא במערה דאתתא לא ה' נמצא ביניהם מי שהרג עובר במעי האשה, כל שכן לבתר כל שכן שלא הרגו ילד אחר שנולד ובזכותא דא נפקו ישראל מן גלותא ובזכות זה יצאו ישראל מן הגלות.

ואמר מנין שנשמרו ישראל מנדה, דתני רבי חייא, מאי דכתיב ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות הצובאות, מפני מה זכו נשין להאי מפני מה זכו הנשים לזה שיעשו את הכיור ואת כנו ממראות שלהם, בגין דאסתמרו גרמייהו בגלותא דמצרים לפי ששמרו את עצמן בגלות מצרים מאיסור נדה, ולבתר (ה"ה) דאתדכין הוו אתיין מתקשטן ומסתכלן במראה בבעליהון ואחר שנטהרו מנדתן היו באות מקושטות ומסתכלות במראה יחד עם בעליהן, ומעוררין לון בפר' ורבי' ובה היו מעוררות אותם לפר' ורבי'.

הגאולה העתידה נזכה בלבת איש דאורייתא בזכות התורה הקדושה ולומדי' לשמה – ואם יקשה לך אחי אהובי האיך אפשר שאנחנו בדורינו דור עני ושפל ואפל כזה כלפי דורות שלפנינו שירדנו בעונותינו הרבים מכל מדרגותינו ומתדרדרים במדרון מטה מטה, וכבר נפסק להלכה בהרמב"ם ושולחן-ערוך שאין עוד דין תלמיד חכם לענין קנס של ליטרא דדהבא ולעוד כמה וכמה ענינים של משפט הקדימה שיש לתלמיד חכם אמיתי, עיין יורה-דעה סימן רמ"ד, חושן משפט סימן ט"ו, וקל וחומר בן בנו של קל וחומר אנן יתמי דיתמי איך נוכל לחכות ולקוות שדור עני זה יעורר על ידי לומדי תורה שבזמננו יתעורר הזכות של לבת אש דאורייתא, הלא נתקיים בנו ויפן כה וכה וירא כי? אין? איש דלית מאן דיתער בתויבתא לתברא בית אסורין דלי' לאמור לאסורים צאו וכו', ולית מאן דקרו בתויבתא דיחזור קודשא בריך הוא שכינתא לגבי', כמבואר בתיקונים הק'. ועל כן אביא תשובה נצחת ולפתור השאלה הזאת על ידי רבנו הקדוש הגאון האלקי שר בית הזוהר מרן צבי הקדוש מזידטשוב זצוקל"ה זיע"א.

וזה לשון קדשו של בעל עטרת צבי על הזוהר הקדוש פרשת שמות (דף י"ע א'): ומחוייבים אנחנו להאמין ולבטוח בשם ד' אלקים ולהיות בתמימות באמונתנו ברוך הוא, ולא לבקש עתידות ואם יתמהמה נחכה לו ברוך הוא. ולא יעזוב אותנו ד"א ויזכור בריתו עם אבותינו ועמנו בברית הר חורב וערבות מואב, יעודי כל הנביאים. אנו מייחלים ומקווים כל שעה ורגע אשר יקיים ברוך הוא וברוך שמו הבטחתו וישלח לנו משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

והנה היום אנחנו שנת תק"ץ לאלף הששי ועוד לא נשמע בעונותינו הרבים שום רמז ורמיזה לגאולתנו ובכל יום ויום סערת הסטרא אחרא והרע מתגבר והולך ובני עמינו – עם קדוש – דווים וסחופים בגידופים וחירופים כאמור אשר חרפו עקבות משיחך (והגלות הזה הוא בחי' רגלים, ולכן הם שנים אדום וישמעאל)\* שני רגלים ובעקב, ובזויים בתכלית הביזוי והגיעו לדיוטא התחתונה אשר כמוה לא ה' מיום חורבן בית המקדש, ונתקיים ממש כל המשנה בסוף סוטה בענין עיקבתא דמשיחא, ועבר קציר כלה קיץ ואנחנו בעונותינו הרבים לא נושענו. אמנם אחיי אנחנו תהלי"ת בריך הוא וברוך שמו בני אל חי ובטחוננו חזק בד' אלוקינו ובו נשמח כולנו אשר בקרוב יתפוצצו הררי עד (חבוקק ג' ה) ויבוקע הר הזיתים (זכרי' י"ד ד) ויראנו ברוך הוא וברוך שמו אותות ומופתים ובוזה אנו מקוים וחיים אשר לא אבדנו בהשם א'.

**ואמרתי לפני מורי ורבי הרב הצדיק מו"ה א"י העשיל אבד"ק אפטא נבג"מ אשר עקבות משיחא כתוב רבינו כי הוא סוד עקבי אדם קדמון לכל הקדומים וסיום כל הבירורים הנשמות הצריכים להזדכך ולהתברר. והנה כמו שעל העקב עומד כל הגוף וכל הקומה שלמה, כן אנחנו נשמות עקבי אדם קדמון הזה תהלה להשי"ת בד' בטחוננו ואמונתנו דבוק וקשור באמונת יחוד אלוקינו בכל לב ונפש ומקבלים באהבה רבה ובשמחה רבה את כל העובר עלינו מן הגליות המים המרים המאררים.**

**ובזה אנחנו בני אל חי שמחים ביותר שעלינו עומד כל הקומה הקדושה של כל נשמות הצדיקים כל אהבת הקדמונים נשמות הקדושים שעברו נשמתם בעדן ושנתבררו ונתלבנו עד עתה הכל תהלי"ת חי הבוחר בעמו ישראל באהבה קיומם ועמידתם עלינו נשמות הנמוכות והעקביים. – ובנו תהלי"ת נתקדש שמו של הקב"ה וברוך שמו יותר המאזרינו חיל ונותן בנו כה לסבול סבל הגלות הצרות והגזירות, ומקבלים באהבה ובוטחים בישועת ד' הגדול והנורא אשר יצמיח לנו בקרוב... ותל"ת נתקבלו דברי בעיניו ואנחנו בשם ד' א' נזכיר, אשר הראה כה נפלאותיו בבריאה וכה נפלאותיו ביציאת מצרים ואלף אלפי אלפים ורבוא רבואות פעמים הטובות נסים ונפלאות, ומובטחים אנחנו מרביתנו הקדושים זיע"א המבוארים בכתובים**

ובני עלי' מועטים ומתי מספר המה ובטלין במיעוטם, כי הפרוץ מרובה על העומד, והיה מלעיבים במלאכי אלקים ומקללים ומבזים, אוי מה ה' לנו נתרבו מינות ואפיקורסות והפקרות בעולם שלא היתה עוד כדוגמתו מיום היותנו לעם. ואין מי שירים קרן תורתנו הקדושה, ועמו וארצו רק משיח צדקינו במהרה בימינו אמן והוא ירים קרנינו מעפר.

**ואין לנו שיור רק האמונה הפשוטה ונחזק עצמנו בכל הכחות לילך בדרכי אבותינו ורבנותינו הקדושים בלי לנטות ימין ושמאל אפילו זיו כל שהוא, והגם כי קשה כח הסבל והנסיון נורא ואיום כי נתקיים במלא מובן המלה ואנכי הסתר אסתיר הסתרה בתוך הסתרה, כאשר אמרו חז"ל (ירושלמי סנהדרין פרק י' הלכה ב) אין לך שעה קשה בעולם מאותה שעה שאמר לו הקב"ה למשה ואנכי הסתר אסתיר, והבעל שם טוב הקדוש זצוקל"ה ה' גונח וכואב מאד ואמר כי ירא מאד מאד מזה ההסתר בתוך הסתר כי מי יודע עד כמה יגיע גודל ההסתר הזה, אבל הבעל שם טוב הקדוש ז"ל אמר אנכי הסתר שגם בהסתרה שבתוך הסתרה יש שם גם כן אנכי, כי מלכותו בכל משלה כתיב, אפילו בקליפין, כמבואר בזוהר הקדוש ולא איש אל ויכזב, כי אל אמונה ואין עול ולא ישקר חס ושלוה באמונתו ושבועתו לישראל בהרבה מאות ואלפים הבטחות שהבטיח לנו על ידי שליחו נביאיו הקדושים לגאולתנו גאולת עולם רק אנחנו מחויבים להיות עומדים בכל הנסיונות ולהתחזק באמונה פשוטה וטהורה, כאשר אמר (צפני' ג) לכן הכי לי נאם ד' ליום קומי לעד, והמאמין לא יחיש ולא ימהר (ישעי' כ"ח) רק ישתוקק ויצפה שסוף כל סוף יגיע הזמן המקווה לנו עוד מקודם בריאת העולם, ככתוב (בראשית א) ורוח אלקים מרחפת על פני המים ואמרו חז"ל (בראשית רבה פ"ב) זה רוחו של משיח.**

וזה עיקר הכח לברר הבירורין מעקבי עקביים שזה מקום המגושם והגרוע מאוד מאוד מכל הגוף, ועל כן החושך והקליפות והסטרא אחרא מתגברים מאד מאד, אבל אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך דיקא בעת החושך, ודור שפל כזה, וזה חשיבות גדולה עד אין ערך ושיעור למי שזוכה כעת להחזיק עצמו בכל מאמצי שארית כחותיו להיות יהודי כשר בדרך ישראל סבא, והוא חשוב מאד מאד בזמנים שפלים כהיום מקצת עבודתינו הפעוטה והמעוטה, רק שיהי' בדרך כשר בלי שמץ ושמצה של התחדשות, רק להאמין כמו שהאמינו האנשים והנשים הכשרים הפשוטים של יושבי הכפרים במדינותינו, כי דייקא אמונה פשוטה כזו יש לה חשיבות כעת בשמים ממעל, כמעט כמו חשיבות של תורה וצדקות של גדולי ישראל בדורות הכשרים והתמימים שלפנינו, כמבואר בשער הגלגולים דף ס"ב, וזה לשונו שם: פעם אחת שאלתי אני חיים (הגה"ק ר' חיים וויטאל) למורי (היינו האר"י הקדוש זל"ה) איך ה' אומר מורי שנפשי יש לה מעלה כל כך הרי קטן שבדורות ראשונים היו צדיקים וחסידים שאין אנו מגיעים לעקביים. והשיב לי דע כי גדולת הנפש אינו תלוי כפי מעשה האדם הנראה לעינים, כי בוחן לבות וכליות השי"ת וכפי הזמן והדור הוא מעשה קטן מאד בדור הזה שקול כנגד כמה מצות בדורות הראשונים, כי בדורות האחרונים האלו הקליפה והרע גוברת מאד מאד עד אין קץ, מה שאין כן בדורות הראשונים. ואלו הייתי אני חיים באותן הדורות ה' מעשי וחכמתי נפלאות ועולות פי כמה מכמה צדיקים הראשונים, תנאים ואמוראים. אשר על כן לא עצטער על זה כלל כי בלי שום ספק יש בנפשי נפש בניהו וזכרי' ורבי עקיבא מעלה יתירה על כל הצדיקים הראשונים מזמן התנאים ואמוראים עכ"ל.

**ואם כן מה נענה אבתר' בדור חשוך אפל ושפל זה אשר עומד במדרגה קטנה לאין ערוך כלפי דורות הראשונים, ובודאי חשוב בשמים אפי' מיעוט עבודתנו ולימוד תורתנו הקדושה וגידול בנים בדרך הכשר, כדרך אבותינו ורבנותינו הקדושים זה נעלה ונשגב מאד עד אין קץ ושיעור וערך.**

ומספד תמרורים מי ילחום מלחמתך וישיב לשערים כלי גבורים, אבדו ונפלו גבורים, קנא לתורתך ולומדי' אשר שרופה זרים, שיקויים מהרה הבטחתך ושבנו בנים לגבולם ברחמים רבים במהרה דידן אמן ואמן.

ומורגל בפי כ"ק אאמ"ו לאמור ההסבר על שהנסיון של עקידת יצחק נקראת עיקר הנסיון על שם אברהם אבינו ולא על שם יצחק? הלא יצחק מסר נפשו ממש וציית לאביו אברהם אבינו, ובפרט שכל הענין לשחוט את האדם לקרבן דבר זה הוא כנגד דין תורתנו הקדושה, והאבות קיימו תורה ועם כל זה ציית יצחק לאביו מחמת שאביו הי' לו דין נביא, ועל פי דין אם נביא שהוא מוחזק לנביא אמת מחוייבים לשמוע בקולו אפילו אומר לעבור על דברי תורה בהוראת שעה, כאלוהו בהר הכרמל שציוה להקריב קדשים בחוץ. ובאמת צריך עיון גדול בענין למסור עצמו למיתה אם דבר מצוה כזו הוי בכלל הוראת שעה, כי מיתה היא לעולם ולא לשעה. ועיין שו"ת חתם סופר אורח חיים סי' ר"ח ויש בזה אריכות ואין כאן מקומו. ועל כל פנים הי' הנסיון של יצחק גדול מאד למסור עצמו למיתה כדי לקיים מצוה לשמוע בקול נביא אמת.

והסבירו הסה"ק בזה כי ענין מסירות הנפש הגדול כגון למסור נפשו עבור קדושת שמו יתברך הגם שזו מדרגה גדולה ונוראה שלא כל אחד זוכה לזה, מ"מ כלפי המסירות נפש התמידי לחיות בכל רגע ורגע במסירות נפש ממש זה יותר נעלה. כי אברהם אבינו הוא ישאר בחיים וכל העולם כלו יצעקו עליו האיך ירהב אדם אפי' כגובה ארזים גבוהו לעמוד על דעתו לעשות כזאת לשחוט את בנו יחידו שנולד לו לזמן שהי' בן מאה שנה וכן יקיר כיצחק, שהי' מלא בכל המעלות ושלמות, והוא יהי' צריך לתרץ עצמו בפני כל העולם שהוא עשה על פי הדבור מפי הקב"ה, אבל מי יאמין לו כזאת. – ובפרט כי האמת הוא כי הקב"ה לא צוה לשוחטו, רק והעלהו לעולה וכו', ממילא דבר קשה כזה ונסיון נורא ואיום כזה לא הי' לו ליצחק. – ונסיונו של אברהם הי' הרבה קשה מנסיונו של יצחק, ועל כן שפיר נקרא הנסיון של העקידה על שם אברהם אבינו.

ועוד שגם זה שיצחק אבינו הי' מקרב עצמו להשי"ת במסירות נפש ממש וציית לאביו לקיים מצות לא תסור מן הדבר אפילו על ימין שהוא שמאל אפילו לעבור על התורה, כי לצורך שעה מוכרחים לציית לנביא אמת. כל זה קיים יצחק אבינו בזה. אבל מי גידל אותו לזה ומי למד אותו את כל זה הלא זה הי' כחו של אביו הקדוש אברהם אבינו ע"ה שגידל בן כיצחק, וממילא גם הנסיון של יצחק שמסר נפשו גם כן הוא שייך לאביו אברהם שהשריש בלבו תורת אמת לאמתו שהגדיל לעשות וזכה למדרגת יצחק אבינו, זה הכל תודות לגדול נוראת קדושתו של אביו אברהם אבינו ע"ה זיע"א.

הנה מורגל בפי כל עת תמיד להזכיר את הששה מיליאן קדושים הי"ד, שעלו על המוקד בעונותינו הרבים על ידי הרשעים הארורים ימח שמם ונמח זכורם, אבל בפי מרגלי גם כן להזכיר ותמיד תהלתם בפי של הקדושים חיים יחי' נצח שתלי"ת נשאר חיים וקיימים אודים מוצלים מהאש הנורא, הלא המה הגאונים הצדיקים גדולי ישראל ראשי ישיבה המה ותלמידיהם הנאמנים לד' ולתורתו הקדושה, תלמידי חכמים יראי השם ואנשי מעשה חסידים ופרושים, שהשי"ת ברוב רחמיו וחסדיו חמל עלינו אפילו ביום חרון אפו חרי האף הגדול הזה, עם כל זה חשב מחשבות להשאיר לנו שארית בארץ ולחיותינו כהיום הזה. וראה בש"ס (מגילה דף י"א ע"א) מה שאמרו חז"ל על הפסוק ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וכו' לא מאסתים בימי כשדים שהעמדתי להם דניאל חנני' מישאל ועזרי', ולא געלתים בימי יונים שהעמדתי להם שמעון הצדיק וחשמונאי ובניו ומתת' כהן גדול, לכולתם בימי המן שהעמדתי להם מרדכי ואסתר, להפך בריתי אתם

ובש"ס ומדרשים אין די באר, ואנחנו נלך בטח בתום ולא נירא כי ד' אתנו ויגאלנו בקרוב למען שמו יתברך אמן ואמן עכ"ל הקדוש זיע"א.

תוכן דברי קדשו של העטרת צבי זי"ע הוא שמזוינים "חמושים יעלו בני ישראל" מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו כשנזכה לזמן הגאולה במהרה דידן כי אתנו חיים היום פה כל הצדיקים מימות עולם שנות דור ודור כל התורה ומצות ומעשים טובים של כל הצדיקים המה עומדים חיים וקיימים לעד ולנצח נצחים, וכל היסורין שעברו על כל ישראל בכללות ופרטות הכל כאשר לכל נולך עמנו ולא הלך לאיבוד חס ושלוש אפילו משהו של כל העבודות העצומות והקדושות של כל הדורות שהי' לפנינו, וגם לא נשכחו כל הנסיונות שעמדו בנסיונות ומסרו נפשם אבות ובנים והערו נפשם למות וקצו ומאסו בחיי העולם הזה וקדשו שם שמים ופשטו צוארם לשחיטה אבות ובנים חתנים וכלות. (ועיין בזה הקדוש פרשת שמות דף ה' ענין היכל קן צפור דשם יש כל תואר ומראה של העכו"ם אשר הרע להם לישראל בכל הגליות ולא נאבד ולא נשכח שום דבר מכל הצרות והתלאות שעברו עלינו עיי"ש. ועיין באור החיים הקדוש ריש פרשת צו על הפסוק היא העולה על מוקדה, ותראה נפלאות בענין זה).

ותבאר באריכות בכהאריז"ל גודל ועוצם הביורורים שנתבררו על ידי המסירת נפש של קדוש השם של כל הנהרגים על קידוש שמו יתברך ויתעלה, ומחמת טעם זה אומרים במוסף יום הכפורים בעת רחמים ורצון הגדול הפיוט של עשרה הרוגי מלכות הי"ד, שזה עיקר הכלי זין של כלל ישראל שבאים בכח גדול וביד חזקה של הקדושים והטהורים שמסרו נפשם על קידוש השם. ובפרט הזכות העצום של עשרה הרוגי מלכות (עיין בפע"ח שער נפילת אפים פ"ה, ועיין בע"ח שער ל"ט דרוש א' בסוף דף ס"ד ע"א), ובפרט דורינו דור השואה האיזומה שנתסרנו בכל מיני מיתות משונות בעולם שהומתו נהרגו ונשחטו ונשרפו ונטבעו ונחנקו ונקברו חיים יותר מששה מליון קדושים וטהורים מאחינו בני ישראל הי"ד. ארץ אל תכסי דמם ואל יהי מקום לזעקתם וכו'. את אלו המזבחות זכור לנו השי"ת כי אין שכחה לפני כסא כבודו ועקידת כל מוסרי נפשם למען קדושת שמו יתברך שמו לזרע יעקב ברחמים תזכור – הזכירו לפנינו תורה ומעשים טובים של שוכני עפר, וכפי שמבואר בכתבי האר"י ז"ל שמכל היסורין שעברו על כל אחד ואחד מישראל בכלל ובפרט מכל זה נתבררו בירורין עצומים ונפלאים בכח זה אנו בונים את בית המקדש העתיד שיבא משובלל ומתוקן מלמעלה (עיין ש"ס סוכה דף מ"א סוף ע"א ברש"י ותוס' שם), וממילא אם על ידי צרות ויסורין בונין הבית המקדש ומתקנים וממהרין את הגאולה והעולם התיקון במהרה בימינו אמן בזה כל נחמתינו כי דייקא על ידי שאנו מוסרים נפשינו על קדושת וטהרת ישראל תבוא גאולתינו.

ובזה הפרט נגדשה הסאה של סבל ורעות רבות כדורנו, דור מיוחד במינו בסבלותינו – הגם שבכל הדורות סבל העם הנבחר ישראל עם קדושו, וקורות עם ישראל מלא מצרות והריגות וגזירות שמד וכו' בכל הדורות מזמן חורבן בית ראשון ושני עד דורינו זה. – אבל כזאת עוד לא הי' באכזריות חמה וקצף שהי' בדורינו – בזמן חורבן בית המקדש השליך כביכול השי"ת חמתו על עצים ואבנים, – אבל בעונותינו הרבים בדורנו שפך חמתו לא רק על העצים והאבנים רק על האבות ובנים בחורים וגם בתולות זקנים עם נערים עוללים ויונקים רבנים גאונים גדולי ישראל חסידים וחסידות, וניתן בעונותינו הרבים רשות למשחית ולא הי' מבחין בין רע לטוב כי הכל אכל וכולל ונשרפה התורה ולומדי' התורה המקרא והמשנה ואגדה, אי תורה תלמוד ותלמידה? הלא המקום מאין יושב והכל חרב ומחורב. – והתורה עלתה לה למרום למקום מדורה בשמי שמים העליונים עם תיקה ודורשי' וחוקרי' קהילות הקודש של אלפי אלפים מכל תפוצות ישראל. תורה תורה חגרי שק והתפלשי בעפרים אבל יחיד עשי לך

ויחיד וכו', אבל עם כל זה כל דברי חז"ל המה אמת וצדק, ואין בהם חס ושלוש נפתול ועקש חס ושלוש, ודברים אלו המה מבוארין ברמז גדול בדברי חז"ל כי המה מסודות התורה אשר אין דורשין ברבים כמבואר בגמ' (הגינה פרק אין דורשין).

**אבל** כבר הבאתי לעיל בשם הקדוש מו"ה יעקב צמח שמביא בשם הקדוש מהר"ח ויטאל זצ"ל שהעשוי הנסתר כמו הנגלה, וכמו שהארין בזה הרבה רבינו הקדוש העטרת צבי בספרו סור מרע ועשה טוב מהקדוש מזידישוב זל"ה, ובהגהות מהרצ"א מהקדוש מדינאו זיע"א, כי מחמת חשכת הזמן וגודל ההסתרה באם לא הי' לנו ידיעה חס ושלוש בקדושת נוראות חכמה זו, לא הי' אופן בעולם שלא תשתכח חס ושלוש תורה מישראל, כי רק על ידי שזכינו שהשם יתברך ברוב רחמיו וחסדיו חמל עלינו ועל כל עמו בית ישראל ושלה את האר"י ז"ל הקדוש, וגם שנתגלה אור האמת האוצר הקדוש של הזוהר הקדוש, אשר שם נמצאים כחות החיזוק והתקוה, ובזה אנו מתחזקים ומתנחמים, וכל העוסק בזוהר הקדוש מוצא חיזוק ושמחה ותקוה. ואחר כך הגאונים הקדושים דור אחר דור עד הבעל שם טוב הקדוש ותלמידיו ותלמידי תלמידיו, וגם את הגאון הקדוש והנורא הגר"א מוויילנא זיע"א ותלמידיו, ורבינו החתם סופר ותלמידיו, ועל ידי כוחם הנשגב והנעלה נשפע עלינו, ובצלם אנו חיים בין הגוים. וגם כל זה שייך לנסתרות ההשגחה העליונה אשר לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים, ורק הקדוש ברוך הוא כביכול הוא המנהג והמשגיח בכללות ופרטות ופרטי פרטות.

ובכל דור ודור מתגלין חדושי תורה השייכים לדור זה, ולולי תורתך שעשועי אז חס ושלוש אבדתי בעניי. ועל ידי שחטאו ישראל אין די בחמשה חומשי תורה, ועל ידי זה ניתן להם לישראל כל התורה הקדושה ארוכה מארץ מדה, עמוקה ורחבה מני ים. ועל ידי החטאים מוכרח הי' כלל ישראל לתשובה כללית, ועיקר התשובה הוא לימוד התורה הקדושה כמו שכתוב (ר"ה י"ח) בזבח ומנחה לא יכופר, אבל בתורה הכל מתלבן ומתכפר, וממילא על ידי חטאים של כלל ישראל נתרבה ונתגדל כח התורה שנתנה לישראל הרבה יותר מבאם לא הי' חוטאין, וממילא העונש והנזק שגרם כלל ישראל על ידי חטאם על ידי זה זכינו לתורה הקדושה ולכל כתבי הקודש עד ארבעה ועשרים... וגם על ידי זה משום עת לעשות לד' הפרו תורתך התירו לכתוב גם כן תורה שבעל פה (ברכות ס"ג), הש"ס בבלי וירושלמי וכו' ואפלי אלפים ורבוא רבבות חבורים שנעשו על ידי זה בישראל, ואשריהם ישראל שאף על פי שחטאו מכל מקום חטאם גרם לזה שיאירו את כל העולמות עולם הזה ועולם הבא באור תורתם.

**וממילא** אם בדיעבד הגיעו לכלל התורה הקדושה וענפ' על ידי החטאים, - כדאי הי' להם לישראל לחטוא, וזה מרומז בדברי קדשם אלמלא לא חטאו ישראל לא הי' להם רק חמשה חומשי תורה, וגם לא הי' ראויין ישראל חס ושלוש לאותו מעשה, כמבואר ברש"י שם גבורים ושליטים ביצרם הי' ולא הי' ראוי להתגבר יצרם עליהם, אלא גזירת מלך הי' לשלוט בהם, כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה עיי"ש. ובאמת כל ענין זה צריך להרבה הקדמות ולשמוש תלמידי חכמים אמיתיים מפי סופרים וספרים וכולי האי ואולי זוכין להבין ולהשכיל מקצת מן המקצת עד היכן הדברים מגיעים.

**אבל** כפי שכתבנו לעיל באריכות שעל ידי שהקב"ה כביכול הי' בורא עולמות ומחריבן וזה הענין הז' מלכים שנשברו ומתו. וזה הי' גרם להחטא וקנאה של הלבנה לחמה, וזה גם הגורם לחטא אדם הראשון, ומזה נשתלשלו החטאים עד דור המדבר שנתהוה בעונותינו הרבים חטא העגל וכו', עד חורבן בית המקדש עד ימינו אלה הכל הוא חבל ושלשלת אחת - וחטא אחד הי' הגורם להשני והשני לשלישי כסדרן עד שנזכה בעגלא ובזמן קריב לשמו של משיח בב"א.

בימי פרסיים שהעמדתני להם של בית רבי וחכמי דורות, כי אני ד"א, לעתיד לבוא שאין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם.

והנה הקדושים חיים הללו עמדו בנסיונות, שהגם שעברו עליהם כמעט כל השבעה מדורי גיהנם וכל מיני צרות צרורות אשר עלו היו כל הימים דיו וכל העולם סופרים וכו' וכו' אי אפשר להעלות על הספר התלאות והצרות, השפלות והבזיונות וגודל נוראות הסתרת פנים אלפי אלפים הסתרות בתוך הסתרות שעברו עליהם, ועם כל זה נשארו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים להשי"ת ותורתו ואמונתו הטוהרה בלי שינוי, ולא רק ללמד לעצמם יצאו אלא ללמד על הכלל כולו זכו לזכות את כל העולם כולו בכבוד תורתם צדקתם וקדושתם, וזכו כמעט כמו האנשי הכנסת הגדולה בשעתם להחזיר העטרה ליושנה, ונעשה כאן במדינה זו מקום תורה ויראת השם טוהרה ומגדלין בעזרת השם יתברך בנים ובנות על טהרת הקודש ברוח ישראל סבא ממש כמו שהי' באייראפע.

וזה הוא בבחינת מסירת נפש של אברהם אבינו ע"ה, לחיות במסירת נפש אחר מעשה העקיפה, אחר שעלו על המוקד כל משפחותיהם, עם כל זה המה קבלו עליהם דין שמים באהבה שלא להרהר חס ושלוש אחר השכינה חס ושלוש, ומאמינים באמונה שלימה שהכל הי' בהשגחה עליונה בכללות הכלל ישראל, ובפרטות ובפרטי פרטות, ובודאי הכל הוא לטובה דכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, וגם זו לטובה, וכנזכר מזה לעיל באריכות. ובלתי ספק באם הי' כהיום בעלי רוח הקודש כמו בזמן הש"ס, היו מראין לנו באיזה מקום בתורה מרומזין המאורעות שבימינו אלה, כמו הגמרא דמגילה הנ"ל, ואשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך, ועליהם נאמר מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, ושכרם הגדול והעצום לא יקופח בזה ובבא, ויהי רצון שיהי' חלקנו עמהם. ויש לי עוד בענין זה חיבור בפני עצמו, ואקוה לבוא עוד בזה באריכות בחלק שני בעזרת השם יתברך.

**הנה** אמרו חז"ל (פסחים נ"ד ע"ב) שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם ואלו הן: תורה ותשובה וגדן עדן וגיהנם וכסא הכבוד ובית המדרש ושמו של משיח. עוד אמרו חז"ל (סנהדרין צ"ח ע"ב) לא איברי עלמא אלא לדוד - ושמואל אמר למשה - ורבי יוחנן אמר למשיח. עוד אמרו חז"ל אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחאי לא הי' דוד ראוי לאותו מעשה, ולא הי' ישראל ראויין לאותו מעשה, שאם יחיד יחטא אומרים לו כלך אצל יחיד ואם חטאו צבור א"ל כלך אצל צבור (ע"ז דף ד' ע"ב). עוד מאמר חז"ל (נדרים כ"ב ע"ב) אלמלא לא חטאו ישראל לא ניתן להם אלא חמשה חומשי תורה וספר יהושע בלבד.

**ובמאמרי** חז"ל אלו מרומז ענין הידיעה והבחירה אשר זה מדרכי המאציל יתברך שמו הנסתרים ואי אפשר להשיגם לשום ברי' שבעולם כמבואר ברמב"ם ז"ל הלכות תשובה פרק ה' הלכה ה'. אבל בפשטות קשה להבין הלא אם לא היו ישראל חוטאין בעגל אזי לא הי' יכול לבא לידי חטא כי כבר פסקו זוהמתן בקבלת תורתנו הקדושה, ורק על ידי חטא עגל ירדו ממדרגתם, וזה גרם אחר כך שבירה אחר שבירה עד לחורבן בית המקדש וכו"ל הכל באריכות.

**ותלי"ת** קבלתי בזה הרבה ענינים מכ"ק אאמ"ז זצ"ל"ה וכאן ארמוז רק בקיצור נמרץ כי שבעה דברים נבראו קודם בריאת העולם, תורה תשובה גן עדן גיהנם וכסא הכבוד ובית המקדש שמו של משיח. מכל זה מוכרח שעל כרחך יהי' בעלי תשובה וממילא יהי' חוטאים, והלא יש בחירה שלא לחטוא, ובאמץ הפייטן בהקינות מקונן איכה את אשר כבר עשהו - תבע מיני לגבות נשיהו אשר עד לא שחקים נמתחו, בשלי רמז היות ארץ תוהו ועיין שם הכל באריכות איך חושב והולך מענין זה וכו'. והתירוץ הוא נורא עלילה לבני אדם שבדאי אמת וצדק שיש בחירה בכללות ובפרטות בין לצבור ובין ליחיד ויש קרבנות צבור



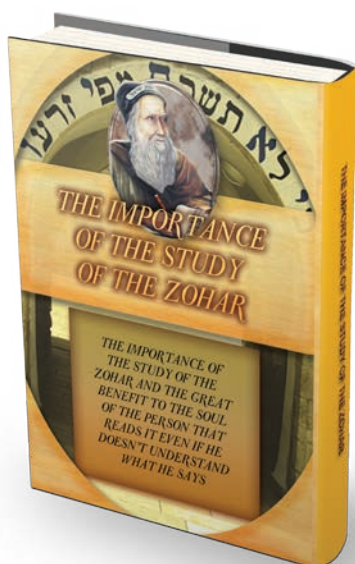
עמהם, ועל כן מסר משה רבינו נפשו בעד כלל ישראל ושבר דבר קדוש ונורא את הלוחות מעשי ידי של הקדוש ברוך הוא, אשר חפץ קדוש כזה לא ה' עוד בעולם, ודבר קדוש כזה הלך משה רבינו ושברם לעיני כל ישראל כדי שעל ידי זה יהי' לו גם כן איזו שייכות בחטאם, וממילא על ידי כח עצום נורא ונשגב תשובתו מאהבה שהוא יעשה על ידי זה יעורר את כל קהל עדת ישראל לעוררם בתשובה שלמה, ויש בזה להאריך תילי תלים, אבל עוד חזון למועד בעזרת השם יתברך בחלק שני, אם יגזור ד' ברוב רחמי וחסדיו בחיים אזי אקוה לבאר עוד הרבה דברים נחמדים שנשארו בקולמוס.

**וכתב בספר צדקת הצדיק** מהרב הקדוש ר' צדוק הכהן מלובלין זיע"א שהיחיד ששב מוחלין לו ולכל העולם כולו, כמו שאמרו רז"ל (יזמא פ"ו ע"ב), זה יהי' משיח צדקינו שהוא יהי' שורש נשמת דוד מלך ישראל רומז למלכות אשר משם הוא באמת שורש נשמות של כל כלל ישראל בנים אתם לד' אלתיכם בני השכינה הקדושה בנייהם של רחל ולאה, שרומזין לשכינה הקדושה בשמים ממעל. ועל ידי כח התשובה הנפלאה שהוא יעשה תשובה שלמה כל כך בעוצם עזוז נפלאותיו שיתעורר בכח תשובתו הרהורי תשובה בכל כלל ישראל, ועל ידי כחו הגדול והנורא יעשו כל ישראל בעלי תשובה שלימה מאהבה ויהפכו כל עוונות ישראל לזכיות, וכמבואר ברמב"ם ז"ל בפ"ז מהלכות תשובה דאין ישראל נגאלין אלא בתשובה, וכבר הבטיחה התורה הקדושה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין, – וממילא יתקיימו גם כל שני הדעות שאמרו חז"ל אין בן דוד בא אלא בדור שכלו זכאי או כלו חייב, – ואלו ואלו דברי אלקים חיים שיהי' דור שכלו זכאי וגם כן כולו חייב – היינו שיעשו תשובה מאהבה ונעשה מזדונות זכיות, וגם מכולו חייב יתהפך לכולו זכאי, שמכל החטאים יתהפך הכל לזכיות, ויתגלה על פני כל העולם צדקת וקדושת ישראל אשר כל עוונותם ה' רק בבחי' נורא עלילה לבני אדם, והכל ה' רק באונס כמו שנתבאר לעיל. וממילא נזכה לזה שכביכול הקדוש ברוך הוא יאמר אשר הרעותי שבראתי יצר הרע על ידי בחי' בורא עולמות ומחריבן, על ידי זה נגרם חטא הלבנה וחטא אדם הראשון וכו' וממילא כביכול יהי' בבחי' יחיד ששב – הקב"ה – השיב לא נאמר כי אם ושב וקבץ, וזה כוונת חז"ל יחיד ששב כביכול יחיד העולם הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו יחיש לגאלינו גאולת עולם במהרה בימינו אמן ואמן.

ועל כן עוד קודם בריאת העולם נבראו כבר השבעה ענינים, לתקן הפגם של השבעה מלכים שנשברו, ועל כן ה' דייקא תורה ותשובה וגדן עדן וגיהנם וכסא הכבוד ובית המקדש ושמו של משיח. כי מחמת שנורא עלילה לבני אדם ה' מוכרח לברוא דברים הללו – דייקא שבעה דברים לתקן בזה חטא הז' מלכים שנשברו ומתו, והדברים עתיקין והמבין יבין וד"ל. כי כח התשובה מגיע עד כסא הכבוד, ואין כביכול הכסא שלם ואין השם שלם עד ביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן. וזה שאמרו שלא איברא עלמא אלא לדוד ומשה ומשיח שהיינו חד וכנ"ל, כי משה יהי' הגואל האחרון.

**ובזה** נבין שפיר מה שאמרו חז"ל במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד ומהזדונות נעשין זכיות כי בעל עבירה כזה שזוכה לתשובה מאהבה אחר שהרבה לחטוא עוונות במזיד, זה הוא ודאי מבעלי עבירה כאלה שה' חטאם רק על ידי נורא עלילה לבני אדם, כי מאד קשה להבין שהחוטא באמת בלי טעם וסוד כמוס רק משום תאותו והשחתתו רשע חוטא חטאים במזיד יזכה לעלות למדרגה גדולה כל כך עד שיגיע למדרגת תשובה מאהבה, הלא עבירה של מזיד גוררת עוד עבירה וכו' וכו' אלא עלכ רחך מי שזוכה לתשובה מאהבה באמת עד שזדונות נעשין זכיות, זה ה' בודאי באותה בחי' כמו שהי' לדוד המלך עם בית שבע, שלא ה' ראוי לאותו מעשה רק ה' להורות תשובה ליחיד, ולא ראוי כלל ישראל לאותו מעשה אלא כדי להורות תשובה לרבים, כמו שנתבאר בספרי אמת ענין צדיק נתפס בעוון הדור, שהצדיק אין היכולת בידו להרים את העם מעומקי מצולות ים החטאים, אם אין לו שום שייכות עמהם בחטאים, ועל כרחך מוכרח הצדיק גם כן לחטוא חטא שחטא הקהל, וממילא הצדיק האמיתי עושה תשובה שלמה בכל כחו הגדול והעצום, ואזי יש כח ויכולת להצדיק לעורר בתשובה כל החוטאים, וכלם מתעלים על ידו כל אחד ואחד לפי ערך תשובתו והתקרבותו בנפש ובגוף להצדיק.

וזה הענין שמשה רבינו עליו השלום שבר את הלוחות מעשי אצבעותיו של הקדוש ברוך הוא, שלכאורה הוא הפלא ופלא משה רבינו יעשה כזאת? אבל משה רבינו לא ה' יכול חס ושלום לעשות טובה לישראל כי השייכות וההתחברות של כלל ישראל למשה רבינו נפסקה על ידי החטא הנורא של העגל, ונפסקו חס ושלום הקשר המקשר את כלל ישראל עם משה רבינו וממילא לא ה' יכול להטיב



# בוקר חדש מפציע בעולם משמיע זוהר ומאיר לכולם.

ברדיו 2000 טל: 03-5220005  
תוכלו להאזין ברינה  
כל דרשה מיוחדת במינה  
חמש דקות בלבד להקשבה

ובנוסף תוכלו להאזין  
לתוכניתו של האדמו"ר מהאלמין  
"חיים על פי הזוהר"  
כל יום רביעי בשעה 12:00 בצהריים.



## חמש דקות

זוהר חק לישראל  
כל יום בשעה 8:05 בבוקר

## חמש דקות

זוהר דף היומי  
כל יום בשעה 8:00 בבוקר

ובזכות התנא הקדוש האלוקי  
רבי שמעון בר יוחאי  
ישפע שפע רב, וכל מילי דמיטב  
שמעו ותאיר נפשכם!

השיעורים מוכנים ומסודרים  
וכל החפץ להיות מן המאירים  
יבוא ויטול לרבים להשמיע  
זכויות אדירות להשפיע

להזמנת דיסקים 054-457-7956

בחמש דקות קנית קנין רוחני מיוחד!